PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 3. štev. 522 - Cena 5 lir - 3 jugolire - 2 din | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | TRST, četrtek, 20. februarja 1947 | UREDNIŠTVO in UPRAVA, PIAZZA GOLDONI št. 1 - I. Tel. št.: Ur. 93806, 93808 - Upr. 93807. Rokopisi se ne vračajo

Sodelovanje vseh pozitivnih političnih sil v duhu pomirjenja in razumevanje interesov vsega prebivalstva bo ustvarilo pogoje za boljše življenje in normalizacijo prilik na Tržaškem ozemlju.

PREDLOGI EAM-A

DEMOKRATIZACIJA GRČIJE

umik tujih čet, svobodne volitve, amnestija in reprezentativna vlada

Atene, 19. — 17. februarja je Komisija Varnostnega sveta zaslišala predstavnika EAM-a.

Vodstvo EAM-a je predalo komisiji memorandum, v katerem podaja pogiede grških demokratskih strank na notranje nerede. V imenu EAM-a je govoril Krikos. «Vodstvo EAM-a čuti dolžnost, da iznese pred komisijo vzroke dogodkov, kajti sedanja grška vlada, ki je prišla na oblast z nasiljem in falsificiranjem, ne predstavlja volje in mišljenja grškega ljudstva ter je odgovorna za sedanji položaj v Grčiji.

Grško ljudstvo je bilo oropano svobode že onega dne, ko se je osvobodilo nemških okupatorjev. Medtem ko vsi evropski narodi obnavljajo svoje dežele, grško ljudstvo preliva kri; dežela se pretvarja v ruševine. Natančna preiskava bo dokazala, da so državljanski vojni, ki se vodi v vsej deželi in na otokih, vzrok notranje razmere.

Kirkos je poudaril, da nosi veliko odgovornost za vse, kar se dogaja v Grčiji, angleška politika, ki gre za tem, da popolnoma zasužnji Grčijo. Pri tem se poslužuje najreakcionarnejših elementov in kvislingov, ki so vedno pripravljeni zvesto služiti svojim delodajalcem.

Kirkos je dokazal, da so monarhistične tolpe stopile v akcijo in uničevale borce za svobodo, čim so po sporazumu v Varkizi borci ELAS-a položili orožje. Do volitev v marcu 1946 leta so umorili monarhisti 1289 demokratov. V decembru 1945 leta so oblasti zaprle ali preganjale preko 80.000 partizanov, kar je službeno potrdil tedanji notranji minister. Kirkos je z dokumenti dokazal, da je grška reakcija z angleško pomočjo postavila sedanjo fašistično vlado. V grški vojski ni niti enega demokratičnega oficirja, temveč elementi, ki so sodelovali z okupatorjem. Vojake, ki jih sumijo demokratičnih nazorov, so odvedli v taborišča. Fašizira se policija, orožništvo, sodišča, višje šole. Kirkos je podal dokaze, da namerava vlada z zakoni uničiti demokratične organizacije.

Glede obtožb proti Jugoslaviji, Bolgariji in Albaniji, da so zanetile in podprle partizanski odpor, je izjavil Kirkos, da je Tsaldaris izjavil novinarjem, da so dogodki v Grčiji notranja zadeva. To je izjavil seveda tedaj, ko se je vlada nadejala, da bo strla odpor grškega ljudstva. Ko so pa te nade spričo ljudskega odpora propadle, poskušajo zvaliti odgovornost za to protiljudsko politiko na severne sosede.

Kirkos je opozoril na zadnjo akcijo partizanov na Peloponezu, ki jasno dokazuje, da je pomoč grškim borcem iz tujine samo pripovedka. Partizanski pokret, ki zajema vso deželo, je borba grškega naroda za demokracijo, svobodo in neodvisnost. To je najčistejši odraz volje grškega ljudstva, da hoče zmagati, ker druge poti ne pozna.

Na koncu je Kirkos v imenu EAM-a predložil sledečo rešitev: Prepoved tujih oporišč v Grčiji in prepoved prehoda tujim četam preko grškega ozemlja; takojšen odpoklic tujih čet; sestavo vlade po odlokih v Jalti; splošno amnestijo; uvedbo demokratičnega reda, narodne armade ter državnega aparata, ki bo znal varovati red. Razpustitev parlamenta ter organiziranje svobodnih volitev za ustavodajno skupščino, čim bo uveden v deželi mir.

Grški partizani vabijo komisijo, naj obišče njihov glavni stan

Atene, 19. — Član angleškega parlamenta George Thomas, ki je bival pet dni med grškimi partizani, je predal preiskovalni komisiji povabilo vrhovnega poveljnika grških demokratičnih sil generala Markoua, naj komisija obišče njegov glavni stan.

Prehod angleških ladij skozi krfski preliv je kršenje albanske suverenosti

Lake Success, 19. — Ko je albanski zastopnik iznesel stališče svoje vlade Varnostnemu svetu, je izjavil: «Prehod angleških vojnih ladij skozi krfski preliv je za Albanijo nedvomno izzivanje albanske suverenosti. Albanija ima vso pravico varovati suverenost nad svojimi vodami.

Prehod angleških vojnih ladij lanskega oktobra prav gotovo ni bil neko nedolžno dejanje, temveč kršenje albanske suverenosti. Če so hotele britanske vojne ladje pluti za zabave skozi krfski preliv, bi se morale oddaljiti od obale. Albanija ni nikoli priznala krfski preliv kot mednarodno prometno žilo.

Albanski zastopnik je podprl svoje dokaze z naslednjimi točkami: 1. Ko so britanske vojne ladje plule v oktobru skozi krfski preliv, so bili njihovi topovi obrnjeni proti albanski obali. 2. Albanska vlada ni bila nikoli uradno obveščena o pomorskem centru za čiščenje min. Albanija bi morala biti povabljena za članico tega centra. 3. Čiščenje min v krfskem prelivu se ni vršilo z dovoljenjem albanske vlade. Mine, ki so jih tam našli, so verjetno bile stare plavajoče mine.

Ker Albanija nima pomorske opreme za čiščenje min, bi to moralo biti zadosten dokaz, da minsko polje ni bilo položeno s pooblastilom albanske vlade.

Španski monarhisti na delu

Madrid, 19 — Včeraj sta odpotovala z avionom iz Lizbone v Madrid Don Jaime, drugi sin bivšega španskega kralja Alfonza ter njegov brat don Juan, pretendenta na španski prestol. 5000 monarhistov je navdušeno pozdravilo v Madridu njun prihod.

Obletnica «Borbe»

Beograd, 19. — Ob 25 letnici izhajanja glasila komunistične stranke «Borba», bo v jugoslovanski prestolnici otvorjena razstava, na kateri bo prikazana delavnost «Borbe» od pričetka izhajanja do danes. List je začel izhajati 19. februarja 1922 leta.

Na izložbi bo razstavljen tudi del legalnega in ilegalnega tiska v Jugoslaviji od 1922 do 1944 leta. Ob priliki obletnice bo «Borba» izšla v posebni izdaji.

Normalizacija jugoslovansko-italijanskih odnošajev

Rim, 19. — V prihodnjih dneh bodo imenovali italijanskega odpravnika poslov v Beogradu. V jugoslovansko prestolnico bodo tudi poslali trgovinskega izvedenca, za obnovitev in razvoj trgovinskih izmenjav med obema državama.

Danes zasedanje Vrhovnega Sovjeta ZSSR

MOSKVA. — Vrhovni Sovjet ZSSR se bo sestal 20. februarja na redno zasedanje.

Nerealistična zunanja politika italijanske vlade vzrok trdih pogojev mirovne pogodbe

Rim, 19. — Palmiro Togliatti, tajnik italijanske komunistične stranke, je izjavil v govoru v skupščini, ko so razpravljali o vladnem programu, da je italijanska komunistična stranka pristala na sodelovanje v De Gasperijevi vladi, čeprav je vedela, da to sodelovanje nosi tudi soodgovornost za podpis mirovne pogodbe.

Govornik je poudaril, da sedaj ni čas govoriti o mirovni pogodbi, toda pogoji mirovne pogodbe bi bili ugodnejši, ko bi vlada vodila zadnji dve leti bolj realistično zunanjo politiko.

Indijsko ljudstvo je izgubilo vse zaupanje v Veliko Britanijo

Bombay, 19. — Gospa Kamaladevi Chatopadya, predstavnica socialistične stranke v izvršnem odboru indijske kongresne stranke, je izjavila na tiskovni konferenci v Bangalore, da je indijsko ljudstvo izgubilo vsako zaupanje v Veliko Britanijo. Če bo tak položaj še nadalje trajal, je izjavila, je pričakovati nove borbe v drugačih oblikah.

Velika skušnjava

Ob prihodu avstrijske trgovinske delegacije

Kakor znano, se že več dni mudi v Trstu avstrijska trgovinska delegacija, da bi vzpostavila gospodarske stike med Avstrijo in tržaško luko. Javljeno je, da je delegacija že stopila v stik z Zbornico za trgovino, industrijo in kmetijstvo, da je bilo govora o železniškem in trgovinskem prometu med Trstom in Avstrijo in da je bil izdelan načrt za ustanovitev avstrijsko-tržaške trgovinske zbornice v Trstu.

Vsako dobronamerno pobudo za obnovitev gospodarskih stikov med Trstom in zaledjem treba pozdraviti, saj je vroča želja vseh Tržačanov, da se tržaško gospodarstvo čim prej obnovi, ker je z gospodarskim prospehom združen njihov obstanek; obnova gospodarskega življenja v Trstu pa je odvisna od vzpostavitve starih zvez z njegovim naravnim zaledjem. Poleg tega je Avstrija ena izmed tistih držav, ki ji mirovna pogodba daje pravico, da v mednarodno komisijo za pospeševanje prometa med zaledjem in tržaško svobodno luko imenuje svojega delegata. Promet med Avstrijo v današnjih mejah in Trstom je bil zelo živahen še za časa Avstro-Ogrske monarhije, kakor tudi za časa italijanske zasedbe; v povojnih letih je znašal nekako 25% tržaškega prometa po suhem.

Trst si lahko zagotovi gospodarski razvoj samo v ozračju harmoničnega sožitja z državami in narodi vsega zaledja. Zato mora biti politično popolnoma lojalen nasproti vsem tem državam in se ne sme dati izigrati od neke sile za borbo proti drugi. Trst ne sme postati orodje niti kakšne revizionistične politike, kakor jo n. pr. zamišlja Italija, in mora prav tako odkloniti vlogo namišljenega «branika zapadne civilizacije», ki mu jo vsiljujejo določeni krogi v zapadnih kapitalističnih državah, da bi zavarovali svoje politične in gospodarske interese.

Prav ob tej priliki moramo poudariti to osnovno načelo bodoče zunanje politike Svobodnega tržaškega ozemlja, ker gre za odnose z državo, ki se je v preteklosti dala izrabiti kot orodje jašistične napadalne politike v Podonavju, katere oporišče je bil Trst za časa italijanske zasedbe. Mussolini je z Dolfussom in Sušnikom sklepal za hrbtom Jugoslavije in Češkoslovaške pogodbe, kakor so bili znani «Rimski protokoli», in prav Trstu je bila odmerjena naloga, da postane steber cele zgradbe jašistične gospodarske in politične ekspanzije v Podonavju. Avtorji «Rimskih protokolov» so imeli poleg svojih megalomanskih načrtov popolnega nadvladanja v Podonavju in na Balkanu tudi namen gospodarsko podpreti Trst na ta način, da bi Avstrija svoj trgovinski promet usmerila skozi tržaško luko. Dunajskim revizionistom, ki so sanjali o obnovi «avstrijske misije» med nenemškimi narodi, so prikazali magično sliko obnovitve avstrijskih postojank v samem Trstu: Avstrija naj bi v Trstu dobila svobodno cono in celo lastno mornarico. V ta namen so prihajali v Trst celo avstrijski ministri obdani z izvedenci iz vseh strok.

Kakor rečeno, se je vse to odigravalo za hrbtom Jugoslavije in želo te politike je bilo obrnjeno neposredno proti njenim narodom To se ne sme več ponoviti. Mislimo, da je bilo potrebno to poudariti, ker so še danes na Dunaju in v Rimu pri moči državniki, ki še vedno sanjajo o «rimskih» in «avstrijskih misijah» in ki bi Trstu radi naprtili posebno vlogo pri izvrševanju takšnih misij, ki so se v zgodovini navadno končali s pravimi pravcatimi napadi. In v samem Trstu je še vedno mnogo takšnih misionarjev, ki so jim manj pri srcu gospodarski prospeh, resnični mir in sprava med državljani Svobodnega tržaškega ozemlja, kakor misel revanše in nadvladanja pod plaščem takšnih civilizacij, kakor je bila rimska s svojimi liktorskimi svežnji.

Verjetno je, da bodo ti krogi spet poskušali izrabiti Avstrijo v svoje politične namene, saj se je že na mirovni konferenci in posebno pri kočni razmejitvi v Julijski krajini (vloga železniške zveze Trst-Trbiž!) jasno pokazalo, da se Avstriji pripisuje posebna vloga v bodočih odnosih STO-ja z zaledjem. Za Avstrijce obstoji resna skušnjava, da to ponudbo sprejmejo. Nevarnost je toliko večja, ker se je v politični zgodovini narodnostnih borb v Trstu vedno pokazalo, da so Tržačani nemške narodosti kakor tudi predstavniki avstrijskih političnih oblastev navadno potegnili z nasprotniki demokracije.

Italijanska mirovna pogodba

Besedilo nekaterih členov pogodbe in priloge št. XIV.

Italijanska mirovna pogodba obsega uvod in 90 členov, ki so razdeljeni v 12 poglavij (1. teritorialne določbe - čl. 1-14; 2. politične določbe - čl. 15-44; 3. vojni zločinci - čl. 45; 4. vojaška, pomorska in letalska določila - čl. 46-72; 5. umik zavezniških čet - čl. 73; 6. terjatve, ki izhajajo iz vojne - čl. 74-77; 7. dobroimetja, pravice in interesi - čl. 78-81; 8. splošne gospodarske določbe - čl. 82; 9. nesporazumi - čl. 83; 10. razna določila - čl. 84-85; 11. končna določila - čl. 86-90).

Mirovna pogodba ima nadalje 18 prilog, med njim zbirko zemljevidov z novo razmejitvijo, vsa določila v zvezi s Tržaškim svobodnim ozemljem, določila o dobavi vode goriški občini. Besedila vseh prilog, ki se tičejo Tržaškega svobodnega ozemlja (VI — stalni statut, VII — pravilnik začasnega režima, VIII — pravilnik proste luke, IX — tehnične določbe, X — gospodarske in finančne določbe) smo že objavili. Danes prinašamo besedilo nekaterih važnejših členov italijanske mirovne pogodbe.

Ostale teritorialne določbe med Italijo in Jugoslavijo

Čl. 11. 1. Italija odstopa Jugoslaviji polno suverenost nad ozemlji znotraj novih meja Jugoslavije, kot jih določa čl. 3 in 22; nadalje občino Zader ter vse otoke in otočke na področju, ki ga omejujejo:

a. na severu vzporednik 42° 50' N., na jugu vzporednik 42° 42' N., na vzhodu poldnevnik 17° 10' E., na zahodu poldnevnik 16° 25' E.

b. Področje, ki ga omejuje na severu črta, ki gre od izliva Mirne v enaki razdalji od obale STO-ja in jugoslovanske obale do točke 45° 15' N. — 13° 24' E., na jugu vzporednik 44° 23' N., na zahodu črta, ki veže sledeče točke: 65° 15' N. — 13° 24' E.; 44° 51' N. — 13° 37" E.; 44° 23' N. — 14° 18' 30" E.; na vzhodu pa zahodna istrska obala, otoki in jugoslovansko suhozemsko ozemlje.

2. Italija odstopa Jugoslaviji polno suverenost nad otokom Pelagruž in nad sosednimi otočki. Otok Pelagruž bo demilitariziran. Na njem in na obdajajočih vodah bodo imeli italijanski ribiči iste pravice, ki so bile priznane jugoslovanskim ribičem pred 6. aprilom 1941.

Določbe o državljanstvu

na ozemljih, ki jih bo Italija odstopila in na ozemljih, ki ostanejo v Italiji

Čl. 19. 1. Italijanski državljani, ki so imeli 1. junija 1940 stalno bivališče na enem izmed ozemelj, ki jih Italija odstopa kaki drugi državi po določilih te pogodbe, nadalje njihovi otroci, rojeni po tem dnevu, bodo postali s pridržkom določil v naslednjem odstavku državljani one države, ki je bilo to ozemlje odstopljeno; uživali bodo vse državljanske in politične pravice v skladu z zakoni, ki jih bo nasledna država izdala v ta namen v treh mesecih po vstopu pogodbe v veljavo Pridobitev državljanstva nasledne države pomeni izgubo italijanskega državljanstva.

2. Vlada države, ki ji je bilo ozemlje odstopljeno, bo v treh mesecih po vstopu te pogodbe v veljavo izdala take zakonske ukrepe, ki bodo omogočili vsem osebam, opisanim v odstavku 1, ki so presegle 18 let (in poročenim osebam ne glede na starost), z italijanskim občevalnim jezikom, pravico do optiranja za italijansko državljanstvo v roku enega leta od vstopa pogodbe v veljavo. Vsaka oseba, ki bo na ta način optirala, bo ohranila italijansko državljanstvo; zanjo se ne bo smatralo, da si je pridobila državljanstvo države, ki ji je bilo ozemlje odstopljeno. Optiranje soproga ne pomeni optiranja njegove žene. Optiranje očeta ali, če je ta umrl, optiranje matere pomeni avtomatično optiranje vseh neporočenih otrok, mlajših od 18 let.

3. Država, ki ji je bilo ozemlje odstopljeno, bo mogla od oseb, ki se bodo poslužile pravice do optiranja, zahtevati, naj prenesejo svoje bivališče v Italijo in to v roku enega leta po izvršeni opciji.

4. Država, ki ji je bilo ozemlje odstopljeno, bo v skladu s svojimi zakoni zagotovila vsem osebam, ki so na omenjene ozemlju, človečansko, na omenjenem ozemlju, človečansko vključno svobodo izražanja misli, svobodo tiska in publikacij, svobodo veroizpovedi, svobodo mišljenja in zborovanja, ne glede na raso, spol, jezik ali vero.

Čl. 20. 1. V letu dni po vstopu pogodbe v veljavo, si bodo mogli italijanski državljani, starejših od 18 let (poročeni neglede na starost), katerih občevalni jezik je eden izmed jugoslovanskih jezikov (srbski, hrvatski ali slovenski) in ki imajo stalno bivališče na italijanskem ozemlju, pridobiti jugoslovansko državljanstvo, če bodo jugoslovanske oblasti ugodile prošnji, ki jo morajo interesiranci predložiti jugoslovanskemu diplomatičnemu ali konzularnemu predstavniku.

2. V tem slučaju bo jugoslovanska vlada po diplomatični poti izročila italijanski vladi uradne sezname oseb, ki si bodo na tak način pridobile jugoslovansko državljanstvo in ki bodo izgubile italijansko državljanstvo z dnem predaje uradnih seznamov.

3. Italijanska vlada bo mogla zahtevati, naj te osebe prenesejo svoje stalno bivališče v Jugoslaviji v letu dni po dnevu predaje uradnih seznamov.

4. Določila o posledicah optiranja glede žena in otrok, kot jih navaja odstavek 2. čl. 19, se nanašajo tudi na osebe, ki se jih tiče čl. 20.

5. Določila priloge 14 (čl. 10) te pogodbe, ki se tičejo prenašanja imetja oseb, ki optirajo za italijansko narodnost, se nanašajo prav tako na prenašanje imetja oseb ki v skladu s pogoji tega člena optirajo za jugoslovansko državljanstvo.

Izročitev vojnih zločincev

Čl. 45. 1. Italija bo podvzela vse potrebne ukrepe, da zagotovi aretacijo in izročitev v svrho sodnega postopka:

a. oseb, ki so obtožene, da so izvršile ali povzročile vojne zločine ali zločine proti miru in človečanstvu, ali pa da so bile tega sokrive;

b. državljanov vseh zavezniških ali pridruženih držav, ki so obtoženi, da so prekršili zakone teh dežel z izdajo ali s sodelovanjem s sovražnikom med vojno.

2. Na zahtevo vlade enega izmed Združenih narodov, mora Italija nadalje zagotoviti pričevanje oseb, ki bivajo pod njeno jurisdikcijo in katerih pričevanje je potrebno za sodni postopek proti osebam, ki jih omenja prvi odstavek tega člena.

3. Vsak nesporazum glede izvajanja določil odstavka 1 in 2 tega člena bo predložen veleposlanikom ZDA, Francije, Velike Britanije in ZSSR v Rimu, ki se bodo sporazumeli o rešitvi nesporazuma.

Uničenje italijanskih utrdb vzdolž jugoslovansko-italijanske meje

Čl. 48. 1. (a) Vse italijanske utrdbe in stalne naprave vzdolž italijansko-jugoslovanske meje, vključno njihova oborožitev, bodo uničene ali odstranjene.

(b) Te utrdbe in naprave obsegajo vse artilerijske ali pešadijske objekte, bodisi v skupinah ali posamezno, kazemate in bunkerje (Blockhaus) vseh vrst, zaščitene objekte za osebje, material, preskrbo, municijo ali opazovalce, vojaške žične železnice, neglede na njihovo važnost, ohranjenost ali uporabnost, in neglede na to, ali so kovinske, zidane ali železobetonske ali pa izkopane v skale.

2. Uničenje in odstranjenje, ki ju predvideva odstavek 1, bo izvršeno v razdalji 20 km od katere koli točke na meji, kot jo določa ta pogodba; ta dela je treba dovršiti v letu dni po vstopu pogodbe v veljavo.

3. Prepovedana je obnova omenjenih utrdb in naprav.

4. (a) Zahodno od italijansko-jugoslovanske meje je prepovedana gradnja sledečih objektov: stalne utrdbe, kjer je mogoče namestiti orožje, ki lahko strelja na jugoslovansko ozemlje ali na jugoslovanske teritorialne vode, stalne vojaške naprave, od koder bi bilo mogoče opazovati ali voditi streljanje na jugoslovansko ozemlje ali teritorialne vode; stalna sredstva za preskrbo in vzkladiščanje, ki bi bila zgrajena izključno za uporabo omenjenih utrdb in naprav.

(b) Ta prepoved se ne tiče drugih vrst utrdb, ki niso stalne, ali vojašnic in površinskih naprav, ki so namenjene izključno vzdrževanju javnega reda in krajevni obrambi meja.

5. Na obalnem področju v širini 15 km od meje med Italijo in Jugoslavijo ter med Italijo in Tržaškim ozemljem pa vse do vzporednika 44° 50' N. in na otokih vzdolž tega področja ne sme Italija postavljati novih baz ali stalnih pomorskih naprav, niti ne sme razširiti obstoječih baz in naprav.

6. Na polotoku Apulija (Puglie) vzhodno od poldnevnika 17° 45' E. ne bo smela Italija graditi nobenih novih stalnih pomorskih naprav ali naprav za vojno letalstvo, niti ne bo smela razširjati obstoječih naprav.

PRILOGA XIV.

Gospodarske določbe

za odstopljena ozemlja

Čl. Nasledna država bo prejela brez plačila italijansko državno ali poldržavno imetje na ozemlju ki bo odstopljeno v skladu s to pogodbo, nadalje vse arhive in dokumente upravnega značaja ali zgodovinskega pomena, ki se tičejo tega ozemlja ali imetja, ki ga omenja ta člen.

V smislu te priloge so državna in poldržavna imetja: imetje in lastnina italijanske države, krajevnih javnih skupnosti, javnih ustanov in družb ali združenj, ki so javna last, nadalje imetje in lastnina fašistične stranke ali pomožnih organizacij te stranke.

2. Vsak prenos italijanskih državnih ali poldržavnih imetij v skladu prvega odstavka, ki se je izvršil po 3. septembru 1943, je neveljaven, kot da se ni izvršil. To določilo ne velja za zakonite operacije pri normalnem delovanju državnih ali poldržavnih ustanov, če gre za prodajo blaga, ki ga te ustanove običajno proizvajajo in prodajajo, nadalje pri izvrševanju normalnih trgovskih pogodb ali pri normalnem poteku upravnega delovanja javnega značaja.

3. Italijanski podmorski kabli, ki vežejo točke odstopljenega ozemlja ali eno točko odstopljenega ozemlja s točko drugega ozemlja nasledne države, spadajo med italijansko imetje na odstopljenem ozemlju, čeprav potekajo nekateri njihovi deli izven teritorialnih voda. Italijanski podmorski kabli, ki vežejo odstopljeno ozemlje s točko izven jurisdikcije nasledne države, spadajo med italijanska imetja na odstopljenih ozemljih, kar se tiče končnih naprav in onih delov kabla, ki potekajo v teritorialnih vodah odstopljenega ozemlja

4. Italijanska vlada bo vrnila naslednji državi vse predmete, ki imajo umetnostni zgodovinski ali arheološki pomen in ki so del kulturne dediščine odstopljenega ozemlja, v kolikor so bili v času, ko je bilo ozemlje pod italijansko upravo, iz njega brez plačila odpeljani in skranjeni pri italijanski vladi ali italijanskih javnih ustanovah.

5 Nasledna država bo zamenjala za svoj denar italijanske denarne vrednotne, ki so na odstopljenem ozemlju v posesti fizičnih oseb, ki imajo tamkaj stalno bivališče, ali pravnih oseb, ki tamkaj nadaljujejo s svojim delovanjem. Od lastnikov bo mogoče zahtevati podatke glede vira vsot, ki jih bodo predložili v zamenjavo.

Javni dolg in pokojnine

6. Vlada nasledne države ne bo prevzela nobenega deleža pri italijanskih javnih dolgovih, sprejeti bo pa morala obveze italijanske države do upnikov tega dolga, ki so lahko fizične osebe, ki ohranijo svoje bivališče na odstopljenem ozemlju, ali pravne osebe, ki tamkaj ohranijo svoj družbeni sedež ali svojo glavno napravo, vse to v razmerju, v katerem odgovarjajo te obveze dolgu, katerega obveznice so bile izdane pred 10. junijem 1940 in ki je bil namenjen za javna dela ali za upravne službe, od česar je to ozemlje imelo korist. V poštev ne prihajajo dolgovi, ki so neposredno ali posredno služili vojaškim namenom.

Od lastnikov bo mogoče zahtevati podatke glede izvora teh obveznic.

Nasledna država in Italija bosta s sporazumom določili delež italijanskega javnega dolga, o katerem govori ta člen, ter o metodah za izvrševanje teh določil.

7. Nasledna država in Italija, bosta s posebnimi sporazumi uredili pogoje, po katerih se bo izvršil prenos obveznosti italijanskih organizacij za socialno zavarovanje, bodisi javnih ali zasebnih, in ki se tičejo prebivalcev odstopljenega ozemlja, na podobne organizacije nasledne države; sporazum bo prav tako določil delež rezerv, ki so jih zbrale omenjene organizacije.

Enako bosta nasledna država in Italija s sporazumi določili obveznosti javnih ali zasebnih organizacij za socialno zavarovanje, katerih družbeni sedež bi bil na odstopljenem ozemlju, do lastnikov polic ali deležev, ki imajo bivališče v Italiji.

8. Italija bo morala zagotoviti plačevanje civilnih in vojaških pokojnin, ki so jih do dneva uveljavljenja pogodbe pridobile v službi italijanske države ali italijanskih občinskih ali krajevnih javnih skupnostih osebe, ki prejmejo državljanstvo nasledne države v skladu s to pogodbo; to določilo se nanaša tudi na pravico do pokojnine, ki še ni dospela. Nasledna država in Italija bosta s sporazumom določili pogoje, po katerih bo Italija plačala te obveznosti.

9. Imetja, pravice in interesi italijanskih državljanov s stalnim bivališčem na odstopljenem ozemlju bo uživalo iste pravice kot imetje itd. državljanov nasledne države, pod pogojem, da je bilo zakonito pridobljeno.

Imetje, pravice in interesi ostalih italijanskih državljanov in italijanskih pravnih oseb na odstopljenem ozemlju ne bo podvrženo, v kolikor je bilo zakonito pridobljeno, nobenim zakonskim določbam, ki bi se razlikovale od morebitnih splošnih določb glede imetja fizičnih in pravnih oseb tujega državljanstva.

To imetje, pravice in interesi ne bo podvrženo nobenemu sekvestru ali likvidaciji v smislu člena 79 pogodbe. Vrnjeno bo lastnikom in prosto tovrstnih ukrepov in vseh drugih ukrepov glede prenosa, prisilne uprave ali sekvestra, izdanih od 3. septembra 1943 pa do dneva uveljavljenja pogodbe.

Prenos premoženja

10. Osebe, ki bodo optirale za italijansko državljanstvo ali prenesle svoje bivališče v Italijo, bodo po predhodnem plačilu morebitnih dolgov ali davkov, ki so jih dolžne na odstopljenem ozemlju, smele odpeljati s seboj svoje premično premoženje in prenesti svojo denarno imovino, kolikor je bilo to imetje in ta imovina zakonito pridobljeno. Prenos imetja ne bo podvržen nobenemu izvoznemu ali uvoznemu davku. Nadalje bodo te osebe smele prodati svoje premično in nepremično premoženje pod istimi pogoji kot državljani nasledne države.

Prenos imetja v Italijo se bo izvršil po pogojih in v mejah, ki jih bo določil sporazum med nasledno državo in Italijo. Sporazum bo prav tako določil pogoje za prenos denarne imovine, izključno izkupiček iz prodaj.

11. Italija bo spoštovala v enaki meri kot imetje, pravice in interese državljanov Združenih narodov vse imetje pravice in interese, ki bodo v Italiji ob uveljavljenju pogodbe in ki pripadajo bivšim italijanskim državljanom z bivališčem na odstopljenih ozemljih, ki so postali državljani druge države v skladu s pogodbo.

Te osebe bodo mogle izvesti prenos in likvidacijo svojega imetja, pravic in interesov pod pogoji, ki jih predvideva čl. 10.

12. Družbe, ustanovljene v skladu z italijansko zakonodajo s sedežem na odstopljenem ozemlju, ki žele prenesti svoj sedež v Italijo, bodo prav tako deležne postopanja v smislu določil čl. 10. te priloge, v kolikor pripada preko 50% družbene glavnice osebam, ki običajno bivajo izven odstopljenega ozemlja, ali osebam, ki v skladu s pogodbo optirajo za italijansko državljanstvo in prenesejo svoje bivališče v Italijo, v kolikor ta družba izvaja glavni del svoje delavnosti izven odstopljenega ozemlja.

13. Dolgove oseb z bivališčem v Italiji do oseb z bivališčem na odstopljenem ozemlju ali obratno odstop ozemlja ne prizadeva. Nasledna država in Italija bosta olajšali poravnavo teh obveznosti. To se nanaša tudi na pravne osebe.

14. Imetje na odstopljenem ozemlju, ki pripada kateremu koli Združenemu narodu ali njegovemu državljanu in ki še ni osvobojeno sekvestra ali kontrolnih ukrepov, uvedenih pod Italijo, in ki še ni vrnjeno lastnikom, bo vrnjeno v državo, kjer lastniki bivajo.

15. Italijanska vlada priznava, da je brionski sporazum z dne 10. avgusta 1942 neveljaven, kot da se ni izvršil. Obvezuje se, da se bo z ostalimi podpisnicami rimskega sporazuma z dne 29. maja 1923 udeležila kakršnih koli pogajanj za uvedbo novih določil in potrebnih sprememb, ki bodo zagotovile pravično ureditev anuitet, ki jih ta sporazum predvideva.

16. Italija bo vrnila imetje, ki ga je nezakonito odpeljala z odstopljenega ozemlja v Italijo po 3. septembru 1943. S pridržkom nasprotnih določil te priloge bo izvrševanje te obveznosti urejeno po določilih odstavkov 2, 3, 4, 5 in 6 člena 75 pogodbe.

17. Italija bo vrnila v čim krajšem času nasledni državi vse ladje, ki jih pridržuje država ali italijanski državljani in ki so 3. septembra 1943 pripadale bodisi fizičnim osebam z bivališčem na odstopljenem ozemlju, ki si pridobe v skladu s pogodbo državljanstvo nasledne države, bodisi pravnim osebam z italijanskim državljanstvom ki imajo in bodo ohranile svoj družbeni sedež na odstopljenem ozemlju, z izjmo ladij, ki so bile v dobri veri prodane.

18. Nasledne države in Italija bobo sklenile sporazume za pravično razdelitev imetja kakršnih koli obstoječe krajevne javne skupnosti, katere ozemlje razdeljuje meja, ki jo določa pogodba, in za zagotovitev ohranitve onih javnih služnosti, ki so potrebne prebivalcem in o katerih izrecno ne govore druga določila pogodbe.

Skljenenj bodo podobni sporazumi za pravično razdelitev voznega parka in drugega železniškega materiala ter pristaniških naprav in ladij za pristaniško službo; posebni sporazumi bodo uredili vsa druga vprašanja gospodarskega značaja, ki so ostala viseča in ki jih ta priloga ne omenja.

SOVJETSKO STALIŠČE

MEDNARODNO NADZORSTVO NAD ATOMSKO ENERGIJO

Lake Success, 19. — Sovjetski delegat je na zasedanju Varnostnega sveta predložil amandman k poročilu atomske komisije z naslednjimi točkami:

1. Nadzorstvo nad industrijo, ki proizvaja atomsko energijo. 2. Mednarodni sistem nadzorstva in nadzorovanje bo določen z mnogostranskimi pogodbami, ki bodo deležovale v okviru Varnostnega sveta. 3. Mednarodna pogodba, ki proglasa proizvodnjo, posest in uporabo atomskega orožja za nezakonito, je sistveni del vsega mednarodnega sistema nadzorstva. 4. Ta sistem se bo deloval samo tedaj, kadar bodo člani Združenih narodov podpisali mednarodno pogodbo na temelju enakopravnosti pravic in dolžnosti. 5. Ustanovitev komisije za mednarodno nadzorstvo v okviru Varnostnega sveta. 6. Prepoved izdelovanja, uporabe in posesti atomskega orožja za vse države podpisnice pogodbe. 7. Uničenje skladišč atomskega orožja in orožja v izdelovanju. 8. Prekršitve bodo morale biti takoj objavljene podpisnicam pogodbe. 9. Prekršitev pogodbe bo tako težko dejanje, da ne bo opravičena zakonita obramba, kakor predvideva 51. člen statuta. 10. Varnostni svet prizna kot nujno nalogo proučiti načrte pogodbe o atomskem orožju in o njegovem popolnem uničenju.

Sindikalna vprašanja med OZN

Lake Success, 19. — Svetovna sindikalna federacija je v pismu, ki ga je podpisal Louis Saillant, zahtevala od glavnega tajnika OZN Trygve Lia, da predloži na prihodnjem zasedanju Socialnega sveta Združenih narodov sledeča vprašanja:

1. Jamstva glede delovanja in razvoja sindikatov;

2. enakopravnost vseljenih namešcencev z naseljenci države, kjer so zaposleni.

PALESTINA

Eksplozija in policijska ura

Jeruzalem, 19. — Okrog 21.30 ure so se čuli v Rahamani med Tel Avivom in Haifo tri eksplozije. Podrobnosti eksplozije niso znane, ker je cesta zaprta.

Tekom včerajšnjega dne so bili ranjni samo trije angleški vojaki. V Hajfi so uvedli policijsko uro.

Zbiranje čet v okolici Tel Aviva vznemirja prebivalstvo. Preiskanih je bilo 45 delavnic in tovarn, toda brez uspeha. Preiskave se nadaljujejo.

V Rimu se boje belogardistov

RIM. — «Il Giornale d'Italia» opozarja na nevarnost, ki jo predstavlja neprestani priliv slovenskih belogardistov v Furlanijo. Po vesteh tega lista je trenutno v Nadiški dolini 4000 belogardistov.

Indonezijska republika

odgovarja na holandska izzivanja z ojačenjem enotne republikanske fronte

Haag, 19. — Agencija Antara komentira izjavo vojnega ministra Indonezijske republike Shahrira, ki je je dal ob priliki ukaza prenehanja sovraštva. Poudarja, da ta ukaz dokazuje vsemu svetu željo republikanske vlade, da zavaruje mir, kar je nov dokaz, da Indonezijci podvzemajo vse, da bi spoštovali točke premirja.

Nove zahteve, ki so jih Nizozemci predložili Indonezijcem, so ustvarile težke razmere. Narodna enotnost mora biti z vsemi sredstvi zavarovana. Nemogoče je nadaljevati z nizozemskimi izzivanji, h katerim se je vedno zatekalo nizozemsko vojaško poveljstvo, da bi sabotiralo točke premirja.

Indonezijska republika odgovarja danes na manevre holandske reakcije z ojačenjem vrst enotne republikanske fronte.

*

PARIZ. — Ministrstvo za javno zdravje zahteva od narodne skupščine, da se zopet uvede obvezni zdravniški pregled zaradi porasta spolnih bolezni. Zakon o prepovedi prostitucije je doživel neuspeh. Ravnatelj za javno zdravje je izjavil, da so se spolne bolezni povečale za 85%, odkar je prostitucija prepovedana.

KRATKE VESTI

LONDON. — V Londonu pričakujejo te dni prihod članov Vrhovnega Sovjeta, ki bodo med bivanjem na Angleškem gostje angleškega parlamenta.

WASHINGTON. — Ameriški zunanji minister Georges Marshall, je izjavil da bo njegova delegacija predložila štiristranski sporazum o 40 letni zasedbi Nemčije kakor ga je že predložil na pariški mirovni konferenci bivši zunanji minister Byrnes.

HELSINKI. — Finska skupščina je odobrila sovjetsko-finsko pogodbo, podpisano v začetku februarja glede izkoriščanja nemških dobroimetij v Finski.

NUERNBERG. — Javni tožilec je zahteval pred porotnim sodiščem za denacifikacijo v Nürnbergu za von Papena najvišjo kazen in sicer 10 let prisilnega dela.

LONDON. — Vršilec poslov poveljnika ameriških sil v Avstriji je vrnil avstrijskemu kanclerju zlate kovance v vrednosti več kot milijon funtov šterlingov, ki so jih našli skrite na ameriškem zasedbenem področju. Ti zlati kovanci so bili del rezerve av

TRŽAŠKI DNEVNIK

Korak naprej na fronti demokracije?

Fronta za neodvisnost «Svobodne julijske države», Italijanska neodvisna demokratična koncentracija in Republikansko gibanje za neodvisnost Tržaškega ozemlja so vzpostavili odbor, ki je izdelal skupni minimalni program.

Glavne točke tega programa so naslednje: 1. priprava delovnega programa Začasnega vladnega sveta, 2. akcija za pomiritev in normalizacijo javnega življenja, kar zahteva a) spoštovanje verskega in političnega prepričanja, b) medsebojno spoštovanje vseh narodnosti, c) popolno enakopravnost narodnostnih pravic, c) politiko lojalnega prijateljstva z Italijo in Jugoslavijo in ostalimi državami, d) obsodbo iredentizma, e) pospeševanje dobrih odnošajev med Italijo in Jugoslavijo, 3. vzpostavitev tradicionalnih gospodarskih odnošajev Trsta z njegovim naravnim zaledjem, to je a) jačanje, razširjanje in razvoj industrije, b) razvoj trgovinskih odnošajev, c) ustvaritev trgovinskega središča, c) izdanje lastnega denarnega sredstva, d) borba proti brezposelnosti in naraščanju cen, e) podpora male in srednje trgovine in obrtništva, f) podpora tvornosti, ki namerava povečati industrijsko, trgovsko in finančno imovino Tržaškega ozemlja, g) zaščita ročnega in umskega delavstva, h) preureditev socialnega zavarovanja; 4. zmanjšanje državnega in upravnega aparata, 5. radikalna reforma šolstva, 6. pospeševanje kulturnih znanstvenih, umetniških in sportnih stikov, posebno z Italijo in Jugoslavijo ter z ostalimi državami.

Če bodo dejanja teh treh političnih gibanj odgovarjala programskim točkam, ne bo težko doseči rešitve najosnovnejših vprašanj našega javnega življenja, ki terjajo borbeno budnost vsega demokratičnega prebivalstva. Program nam pa ponovno dokazuje, da ni mogoče predstaviti se tržaški javnosti s cilji, ki bi nasprotovali zahtevam, ki na njih Slovansko italijanska antifašistična unija vztraja že od svojega začetka.

Kdo je kriv?

Včeraj se je izkazalo, da tramvajsko ravnateljstvo ACEGAT-a slabo opravlja svojo dolžnost. Na tisoče in tisoče ljudi, ki se sleherni dan vozijo s tramvajem na delo in po drugih opravkih, je moralo pešačiti. Upravičeno so se razburjali.

Vsem je znano, da je mogoče vprašanje rešiti brez posebnih težav Potrebno bi bilo samo, da bi že ponoči tračnice polili z nafto in natrosili soli, pa na njih ne bi bilo poledice. Poleg tega bi morali ukreniti, da bi vsaj nekaj tramvajev vso noč vozilo po progah. Tramvajska uprava se za to seveda ni zmenila. Pust pa tega tudi gotovo ni kriv.

S tem ne mislimo grajati nameščencev, ki so se že zgodaj zjutraj javili na delo in skušali po svojih močeh vzpostaviti promet. Jasno je, da bi bilo tudi zanje manj dela in neprilik, če bi uprava za vse poskrbela ob pravem času.

DAROVI IN PRISPEVKI

Za dečji dom v Kojskem so darovali svatje ob priliki poroke Prinčič Irene iz Dol. Cerovega in Kacina Alojzija iz Moše 1100 lir, enako svatje na poroki tov. Karoline Bensa in Alojzija Markočiča iz Vipolž 1000 lir.

Za spomenik padlim v narodno osvobodilni borbi na Golobarju je daroval tov. Joško Žorc iz Trente 1500 lir.

V Italijo pregnanim primorskim državnim nameščencem

je treba omogočiti povratek v domače kraje in zagotoviti vse pravice

V ponedeljek so na zborovanju državnih nameščencev, ki so bili za časa fašizma nasilno premeščeni v notranjost Italije, soglasno sprejeli proglas, v katerem pravijo:

«Predstavniki primorskih državnih nameščencev Italijanov, Slovencev in Hrvatov — ki so jih fašistične oblasti v zvezi z raznarodovanjem in poitalijančevanjem kot «drugorodce» in antifašiste premestili iz njihovih rodnih krajev v notranjost Italije, kjer so še danes, so se udeležili konference, na kateri so ustanovili odbor za povratek primorskih državnih nameščencev.

Predstavniki, so poverjeni jim mandat izpolnili in sklenili ustanoviti poseben odbor s sledečimi nalogami:

a) včlaniti v organizacijo vse primorske državne nameščence, ki so v Italiji in ki se želijo vrniti v svoje domače kraje;

b) doseči priznanje vseh njihovih pravic in ukinitev zapostavljanja ter preganjanja, ki ga je proti njim sprožil fašizem;

c) intervenirati pri pristojnih organih, da se bodo lahko povrnili — kar po večini želijo že preko dvajset let — v domače kraje v najkrajšem času;

d) doseč., da bodo nameščencem že ob samem povratku priznali vse gospodarske, politične in civilne pravice, ki bi jih uživali na tem ozemlju, če bi ne bili pregnani v Italijo;

e) intervenirati pri oblasteh in javnih upravah v Trstu in v Rimu, da zares olajšajo in organizirajo njih takojšnji povratek, da preprečijo neprilike tehničnega značaja pri prevozu in ovire pri razmeščanju prizadetih družin v domačih krajih.

Primorski državni nameščenci, ki so se zbrali na konferenci v Trstu, izjavljajo, da so bili prisiljeni ustanoviti organizacijo in lastni odbor zaradi tega, ker se pristojni organi za prošnje posameznikov niso zmenili ali pa so jih celo odbili. Zato predstavniki v imenu svojih tovarišev v Italiji toplo pozivajo vse primorsko ljudstvo, sindikalne organizacije, vse resnično demokratične stranke in fronte ter oblasti, da se ž njimi solidarizirajo in podpro akcijo, ki jo bo sprožil odbor za povratek. Z njihovo moralno in materialno podporo bo mogoče doseči takojšnje priznanje vseh pravic izgnanih nameščencev, predvsem pa pravico do povratka teh ljudi v rodne kraje.

Novo ustanovljeni odbor poziva vse organizacije, stranke, fronte in oblasti, da dostavijo odboru ali pa priobčijo v časopisju svoja pismena zatrdila solidarnosti in podpore ter da podpišejo resolucijo.

Primorski državni nameščenci — Italijani, Slovenci in Hrvatje — se zanešajo, da bodo pri primorskih bratih naletel na razumevanje in aktivno sodelovanje za dosego svojega cilja.»

Po diskusiji so predsetvniki MOSA, PNOO-ja, SIAU-ja in Fronte za neodvisnost izrazili svojo solidarnost in zagotovili odboru vso podporo svojih organizacij.

Preskrba

Delitev margarine. Od danes dalje delijo po 180 gr. margarine za vse potrošnike v mestu in podeželju na odrezek VIII maščobe. Delitev traja do 28. t. m., cena 146 lir kg.

Delitev koruzne moke. Delitev koruzne moke se zaključuje danes. Zapadli boni ne bodo veljali.

Delitev drv na nakaznice bo z današnjim dnem zaključeno. Trgovci naj do 24. t. m. vrnejo občinskemu prehranjevalnemu uradu odrezke 12 in bone 23 in 24 normalne in živilske nakaznice. Zakasneli potrošniki lahko dvignejo svoj obrok drv v občinski prodajalni v ul. Cologna 16.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

V petek 21. februarja ob 19.30 uri v Škednju: «Scampolo». Sindikalna predstava po znižanih cenah. Blagajna se odpre eno uro pred predstavo.

Vse tržaško delavstvo

odločno zahteva združitev sindikatov

Nekaj mesecev je že minulo od dneva, ko so na pobudo Svetovne sindikalne zveze ustanovili v Trstu odbor za sindikalni sporazum.

Čeprav je bila že cela vrsta sestankov, pričakovani uspehi niso bili doseženi. Vsega tega so krivi nekateri predstavniki «barvanih» sindikatov in razbijači tipa Marzari, ki povzročajo vedno nove težave, samo da bi v korist zainteresiranih krogov ohranili sedanje stanje. Toda vsaka stvar do neke meje. Delavske množice ne morejo več dopustiti, da bi zaradi nekaterih protiljudskih elementov trpela skupnost. Delavci se zavedajo, da bodo le združeni v enotni sindikalni organizaciji lahko branili svoje interese. Zato pošiljajo odboru za sindikalni sporazum resolucije, v katerih pozivajo, da čimprej izpolni svojo nalogo.

Delavci ladjedelnice Sv. Marka, tovarne Dreher, namešćenci ACEGAT-a, mestne uprave, delovni kolektivi arzenala in neštetih podjetij postavljajo vsi eno samo zahtevo: manj praznega besedičenja in uspešnejše delo, ker je določeni dan za združitev že blizu, a konkretnih rezultatov še vedno ni. Ne glede na sindikalno pripadnost opozarjajo odbor, da zahtevajo vsi sindikalno enotnost. Prav tako pozivajo tudi predstavnika Svetovne sindikalne zveze Thomasa naj odločno poseže vmes. Vsi izražajo prepričanje da lahko s svojim vplivom napravi konec stanju, ki hudo tare delovne množice.

Dopolnilni mezdni sporazum za nameščence javnih lokalov

V soboto so sklenili dopolnilni mezdni sporazum za nameščence v barih, kavarnah itd. Sporazum določa povišanje mezde, znižanje normalnega urnika od 10 na 9 ur in sledeča plačila za zunanjo službo: za zunanje službene opravke v mestu po 800 lir, izven mesta po 1200, za delovni dan v mestu po 1200 izven mesta po 2000. Prav tako so povišali draginjske dokade, uredili vprašanje počitka, odpuščanja, božične nagrade, izrdnih dopustov. Podrobno bo o tem poročala «Primorska delavska enotnost».

Šovinistično seme ne bo vzklilo na tržaških igriščih

V nekem tržaškem dnevniku, glasilu italijanskih šovinistov, smo pred nekaj dnevi opazili v sportni rubriki naslov: «Trst, torišče nacionalnih in mednarodnih prireditev». V tem članku pravi pisec, da bo v marcu v Trstu trening italijanskih A in B reprezentanc za hokej na kolesih, septembra pa da bo italijansko prvenstvo v hokeju na kolesih.

V našem listu smo v teku zadnjih mesecev že večkrat osvetlili, kako stare fašistične sportne organizacije izrabljajo sport v politične namene in razvijajo gonjo za nesrega sovraštva, prepovedujejo tekmovalcem nastopati na sportnih prireditvah ZDTV in jih v primeru «neposlušnosti» tudi kaznujejo.

Da pa ti «sportniki» nekaj dni po podpisu mirovne pogodbe v Parizu, ki je ustvarila Tržaško ozemlje, nadaljujejo s provokacijskim samoitalijanskim programom na sportnem polju, pomeni nedvomno podel napad na naše samostojno sportno izživljanje.

Nikdar ne bomo dopustili, da bo nekaj političnih pustolovcev v znamenju italijanstva izrabljalo sport za svoje politične špekulacije. Motijo se, če mislijo, da bodo na sportnih igriščih uganjali šovinizem. Motijo se, kajti naša sportna igrišča ne bodo nikdar postala politična polja, na katerih naj bi vzklilo fašistično seme rasnega sovraštva.

Sport mora ostati sport! V Trstu bodo vsakovrstne mednarodne sportne manifestacije, na katerih bodo sportniki vsega sveta tekmovali v moči, izurjenosti, hitrosti itd. Tudi Italijanski in jugoslovanski sportniki bodo nastopali na njih. Z veseljem jih bomo pozdravili! Nikdar pa ne bomo dovolili, da bi se v Trstu vršila kakršna koli tuja državna prvenstva, katerih namen bi bil politične narave, kakor ne, da bi nas tržaški sportniki zastopali v tujini drugače kot predstavniki Tržaškega ozemlja.

VESTI S PODEŽELJA

ŠTORJE

Borove prelce uničujemo. Vaščani iz Štorij, Majcnov, Jerišev in Podbrež so se podali v gozdove in pobirali borove prelce; vasi so tekmovale, katera bo največ nabrala. Nabrali so 3.200 borovih prelcev v 560 delovnih urah.

VELIKI REPEN

Predavanje. Pred kratkim nam je tov. Jože Pahor predaval o socialnem vprašanju. Ljudstvu je predavanje zelo ugajalo in želi, da bi bilo še podobnih predavanj.

UTOVLJE

Mladina tekmuje. Mladina iz Utovelj in Grahovega Brda je na množičnem sestanku sklenila, da bo tekmovala na prosvetnem polju. Zato bo pridneje obiskovala večerne tečaje in ustanovila knjižnico.

SENOŽEČE

Mladina se izobražuje. Senožeška mladina se vestno udeležuje bralnih večerov ter je sodelovala tudi pri Prešernovi proslavi. Sedaj se pridno vodi za vprizoritev igre «Zelena vrvica». Izvedla je tudi nabiralno akcijo za fizkulturni sklad in nabrala 4.636 lir. Zelo marljiva je tudi mladina iz Dolenje vasi pri Senožečah. Nasekala je drva za osnovno šolo in pri tem opravila 120 ur prostovoljnega dela.

ŠT. PETER NA KRASU

Zbor volivcev. 17. t. m. so zborovali volivci ter izvolili nov krajevni odbor. Sestavil so načrt bodočega dela, ki obsega zlasti popravo cest. Sklepali so tudi o tem, kako naj bi mladina čim več prispevala k gradnji proge Šamac-Sarajevo.

Teden naše knjige. V Št. Petru na Krasu in na Kalu so v teku «Teden naše knjige» imeli pet bralnih krožkov. Ljudstvo je pokazalo za krožke mnogo zanimanja; zato so sklenili, da se bodo krožki nadaljevali in se bo ljudstvo v teh dolgih zimskih večerih seznanjalo z napredno knjigo. V tem tednu so pionirji v naši vasi razprodali za 2173 lir knjig in brošur.

OREHEK

Obletnica ustanovitve bralnega društva. V nedeljo so v Orehku proslavili obletnico ustanovtve «Bralnega društva Orehek». Brali so razne odlomke iz društvene kronike ter nastopili s pevskimi točkami in recitacijami.

Počastili so tudi vaško zastavo, ki je bila več let skrita v seniku, kasneje pa v Jugoslaviji. 12. t. m. pa je bil v vasi množični sestanek. Na njem so se seznanili o Koroški in o mirovni pogodbi z Italijo. S sestanka so poslali resolucijo vladi LRS in koroškemu ljudstvu z obljubo, da ga bodo do kraja podpirali v njegovi pravični borbi.

Večer slovenske pesmi v Postojni

Pred dnevi je pevski zbor mesta Postojne priredil pevski koncert. To je bil prvi samostojni koncert po osvoboditvi v Postojni, zato je vladalo zanj veliko zanimanje. Na sporedu so bile umetne, narodne in partizanske pesmi, za moški, mešani in ženski zbor. Koncert je nadvse dobro uspel. V velikem številu se ga je udeležilo zlasti delavstvo, mladina in ljudstvo iz bližnjih vasi, kar priča, da prosveta zajema najširše ljudske plasti.

Poslušalci so pazljivo sledili izvajanju zbora, ki ga je vodil tov. Paternost Hinko, vodja glasbene šole v Postojni. Posebno so se navdušili nad partizanskimi pesmimi.

Povišane doklade za otroke industrijskih delavcev

Zavod za socialno skrbstvo javlja: ZVU je odobrila sporazum med zvezo industrijcev in glavnim odborom za sindikalni sporazum, ki sta ga sklenila 13. dec. pr. l. Določili so, da bodo od 1. okt. pr. l. dalje industrijskim delavcem za 50% povišali doklade za otroke in druge svojce, ki uživajo iste pravice. Industrijci so bili od navedenega datuma dalje, dolžni dajati po 5% višje prispevke. Industrijska podjetja morajo izplačati doklade za otroke po novih tabelah, torej po 225 lir tedensko delavcem in 270 uradnikom.

Oj pust, ti čas presneti

V navadi je že da nam pustni torek vsako leto kakšno posebno zagode. Že prejšnje dneve smo slišali o velikem mrazu v Kanadi, kjer da je od mraza poginilo tudi mnogo volkov; enake, ne preveč tolažilne novice, so prihajale tudi iz severne Evrope. Zato nas ni iznenadil novi val mraza, pač pa njegova ostrina in oblika.

Na pustni torek dopoldne je začel naletavati suh sneg in je pobelil mesto. Popoldne se je ogrela burja in barometer je začel naglo padati. Začelo je zmrzovati in zvečer je po mnogih mestnih ulicah, zlasti po onih ki so bolj izpostavljene burji, kakor na primer: Carducci, Istrska, Nabrežje, trg Venezia itd., nastala poledica. Na pepelnico je bilo proti jutru še slabše. Temperatura je padla na 2 stopnji pod ničlo. Burja je nosila sneg na kupe in so nastajali zameti, ki so ponekod zaprli ulico čez in čez. Zakasneli plesalci so se opotekali ob zidovih his, da jih ni vrglo na poledenela tla sredi ulice. Nekateri so se držali po več skupaj, kar pa ni pomagalo, da jih ne bi vrglo vse skupaj po tleh in zatrkljalo po ulici. Še v večernih urah je nekoga vrgla burja na Korzu pod tramvaj (menda je malo pomagalo tudi vino) in mimoidoči so komaj preprečili, da ni prišel pod kolesa. Ljudje so se najbolj bali zavezniških avtomobilov, ki vedno tako drvijo da še ob lepem vremenu spravijo lepo število pešcev podso. K sreči je tudi zaveznike zeblo in je bilo na cesti manj vozil kot ponavadi.

Še večji križ kot na cesti, je bil po napol porušenih hišah tržaških predmestij. Razbita okna in polomljena vrata burje nikakor niso mogla zadržati. Tudi skozi razpoke, ki so tako številne po teh od bomb hudo razmajanih hišah, pritiska mraz. Drv in premoga pa ni, da bi zakurili mrzle peči. Kurjave je dovolj v Trstu samo za tiste, ki jim je vprašanje denarja stranska stvar. Vso poletno sezono so sedeli na svojih milijonih in nihče se ni pobrigal, da bi popravili in pozidali porušene predmestne domove. Ne, to «ne nese» in zato ne gre v njihov račun.

Vendar napoveduje tržaški geofizični institut, da bo mrzli val kmalu mimo. Kakor je barometer naglo padel, se bo tudi spet naglo dvignil, ker je že v bistvu narave, da naglemu padcu sledi tudi nagel dvig. To smo lahko opazili že včeraj. Od jutranjih 2 stopinj pod ničlo smo prišli opoldne na eno in pod noč celo na 0. Sodijo, da se bo v naslednjih dneh toplomer dvignil na 6 ali 7 stopinj nad ničlo. Tudi burja, ki je s posameznimi sunki včeraj dopoldne dosegla 93 km, bo kmalu popustila.

Pretep, streli in dva ranjenca

Na pustno noč je nastal v veži kavarne «Venezia» na istoimenskem trgu pretep, ki bi lahko imel še mnogo hujše posledice. 39 letni Desiderio Pettirosso in 33 letni Leo Lassa, oba za malo vinjena, sta hotela vstopiti v kavarno, ko ju je na vratih ustavil policist v civilu in jim zabranil vhod. Začeli so se prerekati in kmalu tudi pretepati. Policist v civilu in drugi policist, ki mu je prišel na pomoč, sta streljala. Pettirosso in Lasso sta bila oba več ali manj težko ranjena. Prepeljali so ju v bolnico

Ako je dejanje poteklo, kakor sta izjavila ranjenca, se nam zdi čudno, da je policija tako lahkomiselno uporabljala orožje. Ranjenca zatrjujeta tudi, da poznata policista, na vesta pa za njegovo ime.

Na cesti so našli ranjenca

V bližini ameriške stražnice na cestnem bloku v Dolu, so našli včeraj zjutraj ob 8.10 uri 18 letnega Danijela Ferleta iz Rupe nezavestnega in z ranami na glavi.

Vojaki so prišli na pomoč ter so odpeljali Ferleta v goriško bolnico v ul. Brigata Pavia. Uvedli so preiskavo.

Naročnine za februar

Ker so se cene tednikov s 15. februarjem zvišale in ker zaradi stavke, ena številka ni izšla, so naročnine za ta mesec sledeče:

Primorski dnevnik 95 lir, 65 jugolir ali 35 din.

Ljudski tednik 25 lir, 17 jugolir ali 12 din.

Primorska delavska enotnost 17 lir, 10 jugolir ali 6 din.

Naročnine zgornjih listov se poravnavajo v upravi «Primorskega dnevnika», Piazza Goldoni 1 v Trstu.

FIZKULTURA

Grško-rimska rokoborba

v kinodvorani Fenice

V nedeljo ob 10.45 bo v kinodvorani Fenice mednarodna prireditev v grško-rimski rokoborbi. Srečali se bodo rokoborci mariborskega Železničarja in tržaške Delavske sportne zveze. Mariborčani imajo v svojih vrstah rokoborce, ki dobro poznajo svoj posel in ki so v prvenstvu Slovenije dosegli odlične uspehe. Tržačanov ni treba predstavljati, dovolj je, da povemo, da bodo nastopili z Vidalijem, Furlanijem in Verono na čelu.

To bo po dolgem premoru prva podobna prireditev v Trstu. Organizacijo prireditve pa je prevzela Zveza društev za telesno vzgojo, ki je tako ponovno dokazala svoje sportno poslanstvo. Program bo sledeč:

Mušja skupina: Babič (Železničar): De Giorgi (DSZ); *petelinja skupina:* Jezernik S. (Železničar): Sartori B (DSZ); *peresno lahka skupina:* Jezernik F. (Železničar): Ruan (DSZ); *lahka skupina:* Tašler (Železničar):Poropat (DSZ); *srednje lahka skupina:* Vobič (Železničar):Vidali (DSZ); *srednja skupina:* Verbošt (Železničar):Franco (DSZ); *srednje težka skupina:* Filser (Železničar): Furlani (DSZ); *težka skupina:* Pirher (Železničar): Verona (DSZ).

Slalom na Livku

Livški smučarji so se vneto pripravljali na smuške tekme, ki so bile napovedane za nedeljo 16. t. m. Med tednom je že kazalo, da tekem ne bodo mogli izvesti zaradi nenadnega juga, ki je neusmiljeno topil sneg. V soboto pa je na veliko veselje vseh pritisnil zopet mraz, ponoči pa je na trdo podlago zapadlo še 3 cm pršiča, tako da je bila smuka idealna.

Ob dveh popoldne se je javilo na start 13 tekmovalcev, samih domačinov, kajti napovedanih tekmovalcev iz Trsta, Gorice in ostalih krajev Slovenskega Primorja ni bilo. Smučali so v slalomu na 700 m dolgi progi, ki so jo presmučali dvakrat. Višinska razlika je znašala 300 m.

Rezultati: 1. Miklavčič Vladi v času 2.57; 2. Faletič Joško v času 3.06; 3. Mateli Vladi v času 3.07; 4. Faletič Milan v času 3.09.

Tekmovalci so s svojo tehniko in drzno izvedbo smuških likov navdušili vse gledalce ter dokazali, da odlično obvladajo smuško tehniko. Livskim smučarjem želimo še mnogo uspehov.

Pripomnimo, da so smučarji livških vasi organizirali te tekme v okviru prvomajskega tekmovanja.

Čez drn in strn v Šempetru

Koordinacijski odbor ZDTV za Goriško je v nedeljo priredil v Šempetru tek čez drn in strn za goriški in mirenski okraj. Tekme so privabile na Šempeterski trg veliko število gledalcev ki so z zanimanjem spremljali potek posameznih točk. Tekmovalci so bili razdeljeni na tri starostne skupine in so tekli na razdalji 1500 in 800 m. Rezultati: *1500 m za mladince nad 17 leti:* 1. Maks Emil iz Bilj; 2. Budal Slavko iz Prvačine; 3. Nemec Albin iz Bilj; 4. Ušaj Danilo iz Prvačine itd. *1500 m za mladince pod 17 letom:* 1. Batistič Branko iz Bilj; 2. Martinuč Milan iz Bilj; 3. Pavisi Luciano iz Gorice; 4. Gurtner Oreste iz Gorice. *800 m za mladinke:* 1. Silič Metoda iz Bilj; 2. Vuk Lavra iz Mirna; 3. Grilanc Anica iz Mirna.

Dogodki po svetu

Chamonix. Na mednarodnih smučarskih tekmah v Chamonixu je v smuku zmagal Francoz Oreiller. Jugoslovan Molnar Saša je v ostri konkurenci zasedel 19. mesto. V samostojnih skokih je zmagal Norvežan Gjederup, drugi pa je bil Asbjörn Ruud. Jugoslovan Mežik je zasedel 16. mesto. Finžgar 18., Klančnik 19. in Polda 24. mesto.

Zagreb. V nedeljo je bila v Zagrebu odigrana preostala tekma jesenskega dela jugoslovanskega nogometnega prvenstva med zagrebško Lokomotivo in beograjskim Partizanom. Tekma se je kljub veliki premoči beograjskih nogometašev končala neodločeno 1:1.

Praga. Svetovno prvenstvo v hockeyu na ledu. V Pragi se je pričelo svetovno prvenstvo v hockeyu na ledu. Na prvenstvu sodelujejo: Amerika, Avstrija, Švica, Belgija, Švedska, Češkoslovaška, Romunija in Poljska. Kot prvi sta nastopili Švedska in Švica. Obojestransko lepa in živa igra se je končala neodločeno 4:4. Ostale tekme so dale sledeče rezultate: Češkoslovaška-Romunija 23:1; Amerika-Švica 4:3; Avstrija Poljska 10:2; Švedska-Belgija 24:1; Poljska-Romunija 6:0. Tekmovanje še ni končano.

ALEKSANDER BEK: 45

VOLOKOLAMSKA CESTA

Končno se nam je začelo bližati ono, zaradi česar smo vzeli puške v roke, zaradi česar smo se učili vojaške obrti, zaradi česar mora stati človek v vojski pred staresino v položaju «mirno» in se mu pokoravati, ne da bi mu kdajkoli ugovarjal. Približalo se nam je ono, kar se imenuje borba.

Ko smo dospeli pred Moskvo, smo zavzeli položaj blizu Volokolamska. Tej črti se je trinajstega oktobra približal sovražnik — motorizirana, dobro izvežbana razbojniška vojska, ki je, ko je prebila našo fronto daleč na zapadu, podvzemala napad na Moskvo — zadnji, tako se je zdelo Nemcem, napad «bliskovite vojne».

Tega istega dne, trinajstega, ko so izvidniki prvikrat javili, da so pred nami Nemci, je dospel v bataljon, kot vam je že znano, general Panfilov.

Ko je popil Panfilov dve skledici močnega čaja, je pogledal na uro in dejal:

— Hvala, tovariš Momiš-Uli. Dovolj. Pojdiva na položaj.

Šla sva. V bližini, ob robu gozda, je čakal generala avtomobil. Zadnja kolesa so bila krepko ovita z verigami. V jeklene razpore se je bil nabil potemneli uležani sneg.

Okrog naju je bilo vse pod snegom. V teh dneh je nastopilo pravo zimsko vreme. Pritiskal je slaboten mraz. Z neba, ki je bilo oblačno, je izginila ona svetla belkasta pega, izza katere je čez dan prosevalo sonce, na obzorju so se prebijali borni rumenkasti toni. Toda v snežni belini je bil videti večer svetel.

Čez pet minut sva bila na položaju druge čete.

Z lahkimi skoki se je Panfilov zavlekel v rove pod strehe strelskih zaklonov ter opazoval skozi strelske line daljavo ter preučeval odsek delovanja. Vzel je puško ter pomeril poskušajoč, če je bila namestitev ugodna za streljanje. Borcem je postavljal običajna vprašanja: «Kakšna je hrana?», «Ali imate dovolj tobaka?». Ko so mu borci odgovarjali, so ga gledali, kot da bi nekaj pričakovali.

Po rovih se je raznesla vest, ki so jo prinesli izvidniki: pred nami so Nemci. Panfilov se je pogovarjal, se šalil, toda pogledi so tudi dalje ostali polni pričakovanja — kot da bi bili borci pričakovali, kdaj bo general izgovoril neko posebno besedo, ki jo je treba vedeti v borbi, po kateri ne bo videti več sovražnikova sila strašna.

Panfilov je pregledal nekoliko rovov in odšel nato molče vzdolž obale temne, nezamrznjene Ruze. Gledal je v tla kot vedno, ko je bil zamišljen.

General si je vprav med hojo popravljal kapo, izpod katere so se videle pravilno podstrižene posivele sence, ko je pritekel k njemu komandir čete Sevrjukov. Za njim je teklo v razdalji treh do štirih korakov nekoliko rdečearmejcev, ne da bi zaostajal, in ne da bi ga dohiteli.

Panfilov je poslušal raport ter vprašal:

— A po kaj vam je to spremstvo?

— To so moji vojaki za zvezo, tovariš general.

— Ali oni povsod tako tekajo za vami?

— A kako bi, tovariš general — če bi naenkrat nekaj...

— Dobro, zelo dobro. In tudi rovi so pri vas, tovariš Sevrjukov, odlično izdelani.

Srednjeveški obraz bivšega glavnega knjigovodje je zardel od zadovoljstva.

— Tako sem pomislil, tovariš general, — je začel razburito govoriti, — morda si boste zaželeli, da se zbere četa, da se porazgovorite z vojaki. In vojaki za zvezo so že tu. To so, tovariš general, tekači. Ukažite samo, tovariš general, in čez deset minut bo četa tukaj.

(Se nadaljuje)

Mestna uprava deli nagrade

za „junaško zadržanje" ljudi, ki so se v aprilu 45 poskrili

Gospodje na mestni upravi in po drugih podobnih ustanovah ob vsaki priliki obešajo na veliki zvon, da delajo v korist ljudstva. Očitno skušajo z obrabljenimi frazami zakriti «posle», ki gredo v škodo občinstva. Toda motijo se. Sklep pod št. 48 - 59 - 4 od dne 13. t. m., ki je bil poslan prefekturi v odobritev, je le prišel v javnost. Mestna občina hoče v «korist ljudstva» podeliti mastne denarne nagrade za izredne zasluge v času vstaje aprila-maja 1945. Toda komu? Ljudem, ki niso prav nič prispevali v borbi za osvoboditev. Nameščence, ki so junaško branili magistrat, so očitno prezrli. Res je, da niso ničesar zahtevali in da so celo ponosni, da so izpolnili svojo dolžnost.

Ko je šlo za življenje in smrt, se je gospoda, ki bi bila sedaj rada deležna nagrad, skrivala. Za take «izredne zasluge» naj bi Pupis, Marino, Apollonio, Fabbro, Gatti, Callin, Binetti in Maluti vd. G. prejeli po 50.000 lir, Silvestri 45.000, Furlan 25.000, Pavanello, Zinola, Viola in Venchi po 15.000, Macalle in Sullich pa po 5.000 lir.

Podatke za podelitev nagrad zaradi «junaškega zadržanja» pri obrambi magistrata (beri: zaradi paničnega bega) je zbral odv. Crusizio.

Glavni tajnik Caporali dobro ve, kdo se je boril in kdo ima zasluge. Zakaj se niso o tem posvetovali z resničnimi branilci? Ali so iskali podatke po kavarnah in skrivališčih?

Meščani, ki nosijo vse breme vzdrževanja občinskih namešćencev, odločno zahtevajo odgovor.

KULTURA

Obetajo se nove knjige

Bogati načrti slovenskih knjižnih zalozb

Slovenske knjižne založbe so začele razgrinjati svoje bogate načrte za l. 1947. Prva je stopila na plan Državna založba Slovenije.

Od lani je ostala Državna založba Slovenije naročnikom nekaj napovedanih knjig na dolgu. Ta dolg se tiče v prvi vrsti zbirke «Slovenskih pisateljev in pesnikov», kjer sta doslej izšli samo dve knjigi: Zbrano delo Srečka Kosovela in prvi zvezek Aškerca. V kratkem izidejo še: I. zv. Juričića in Janeza Trdine, nato pa še Janko Kersnik in Anton Linhart.

Iz «Svetovnih klasikov» se je zakasnil zvezek Molièrovih komedij z uvodom J. Vidmarja ter Lukianovih Satir v prevodu prof. Sovrèta. Izide tudi I. zvezek novega Shakespearea s tremi Župančičevimi prevodi.

Poleg tega obetajo dela Alekseja Tolstoja «Trnjevo pot» in štiri drame A. P. Čehova: Tri sestre, Striček Vanja, Češnjev vrt, Utva

Za letos je določeno, da se bo zbirka «Slovenskih pesnikov in pisateljev» nadaljevala. Predvidenih je osem novih knjig. Predvsem izide II. knjiga Zbranega dela Srečka Kosovela s prozo, članki in eseji, nato pa še monografija o pesniku. Sledila bo II. knjiga Janeza Trdine z originalnimi, še neobjavljenimi spomini mengeškega očanca. Potem: Jurčič in Kersnik (II. zvezek vsakega), Simon Gregorčič v popolnoma novi redakciji prof. Fr. Koblarja, 1. zvezek Fr. Levstika v ureditvi dr. A. Slodnjaka in končno dva prva zvezka Ivana Cankarja v uredništvu A. Ocvirka.

Svetovni klasiki se bodo nadaljevali s prevodi Shakespearea (Župančič), Lermontova (M. Klopčič), L. N. Tolstoja: Hadži Murat, Kozaki, Kavkaške novele (Vladimir Levstik), Balzaca «Izgubljene iluzije» in Costera «Eulenspiegel».

Akademik dr. Fr. Kidrič pripravlja «Stoletno izdajo Fr. Prešerna» v petih knjigah.

Izmed originalnih del so napovedani spomini Juša Kozaka z naslovom «Lesena žlica». V načrtu sta dve knjigi izbranih novel Miška Kranjca z uvodom Jos. Vidmarja ter zadnje predsmrtno delo Mirana Jarca «Cudež na Bistri».

Iz srbohrvaške literature se pripravlja prevod Mažuraničevega epa «Smrt Smail-age Čengića» ter «Gorski venec» P. Njegoša v prevodu Alojza Gradnika.

Novost bo zbirka «Znanstvene knjižnice», v kateri bodo izhajali originalni spisi in prevodi. Dr Miroslav Zei bo opisal življenje našega Jadrana, rektor ljubljanske univerze prof. Melik Slovenijo-Jugoslavijo, Albin Strojnik letalstvo, prof. Lavo Čermelj «V svetu atomov». Prof. Peterlin bo prevedel Jurija Gamova knjigo «Življenje sonca», od ruskega darwinista Timirjazeva bo izšlo «Življenje rastlin», Mičurin se bo predstavil s svojim «Delom šestdesetih let», Darwin pa s «Potovanjem na ladji Eagle». Iz sodobnega svetovnega slovstva so predvidene štiri knjige, med njimi po en Caldwellov in Clausiusov roman.

Tudi politična literatura ne bo zanemarjena. Edvard Kardelj pripravlja za natis pregledano in dopolnjeno knjigo «Razvoj slovenskega narodnega vprašanja», ki je izšla pred drugo svetovno vojno pod pseudonimom Sperans.

Ne smemo prezreti še drugega važnega dela, Potemkinove «Zgodovine diplomacije», katere prvi del se že tiska. Knjiga sestoji iz treh delov, ki bodo izšli v letošnjem letu. Epohalno delo, ki bo razkrilo marsikatero zanimivost iz mednarodne zakulisne borbe preteklega časa.

Državna založba pa bo tudi popularizirala znanost. Zaenkrat bo to storila s knjigo Milana Vidmarja «Električni prenos energije», Vérij Svajgar pише knjigo «Železniška vozila», univ. prof. Ramovš pripravlja novo izdajo «Slovenskega pravopisa». Olga Skerljeva urejuje nov natis «Angleško-slovenskega slovarja» dočim tiska Slovenski knjižni zavod dr. Janka Pretnarja «Rusko-slovenski slovar«.

Revijo «Novi svet» bo Državna založba izdajala naprej, uredništvo pa bo skušalo razširiti krog sotrudnikov. Nanovo bo začel izhajati Časopis za literarno zgodovino, ki ga bo urejal univ. prof. A. Ocvirk.

Sporočila in objave

Po objavi okrajnega davčnega nadzorništva bodo naslednje kategorije obrtnikov plačale splošni dohodninski davek za leto 1947 pri uradu pristojbinskega registra v obliki predplačila: 1) trgovci na drobno z zelenjavo, sadjem in ribami, 2) javni obrati, 3) potujoči rokodelci, 4) mali posojevalci, 5) izvozščki (z avtomobili, vozovi in čolni), 6) obrtniki, 7) mešetarji vseh vrst, 8) špeditorji in razne potovalne agencije, 9) trgovci z jestvinami na drobno, drogerije in trgovci s kurivom, 10) sodavičarji.

Do konca t. m. naj navedeni obrtniki predložijo uradu za dohodnino predplačila za to leto. Podrobnejše informacije dobijo pri okrajnem davčnem nadzorništvu v ul. Valdirivo 42 ali v ul. Udine 1.

Vse pevovodje iz Trsta in okolice

ter iz okrajev Milje, Dolina, Nabrežina in Tržič prosimo, da pridejo prihodnjo nedeljo 23. t. m. na važen sestanek, ki bo pri Sv. Ivanu (Trst) v prostorih Glasbene Matice (Škamperle) ob 10. uri do poldne.

V Žabnice in na Višarje

Tržaško planinsko društvo priredi v soboto in nedeljo 22. in 23. t. m. smučarski izlet v Žabnice v Kanalski dolini. Odhod z *avtobusom* v soboto ob 14. uri iz Trsta. Se isti večer odide prva skupina na smučeh na Višarje, kjer prenoči in se vrne v nedeljo čez Lovca v Žabnice. Druga skupina prenoči in se smuča v Žabnicah. Celotni strošek za izlet (vožnina, prenočnina in prehrana) za člane po 900 lir, za nečlane po 1000 lir, za dijake po 800 lir. Predplačila in pojasnila v knjigarni Stoka v Trstu.

Enotni sindikati

Konferenca kovinarjev. V nedeljo 23. t. m. ob